

PRZEDPŁATA:

W Radomiu: bez odnośzenia rocznie rb. 4, półrocznie rb. 2, kwartalnie rb. 1.

Pocztą rocznie: rb. 5, półrocznie rb. 2 kop. 50, kwartalnie rb. 1 kop. 25.

Rękopisy bez zastrzeżeń nie zwracają się.

Gazeta Radomska

wychodzi w Środy i Soboty.

Redakcja i Administracja otwarta codziennie, prócz niedziel i świąt, od godz. 10-ej rano do 4-ej po południu.

Adres Redakcji i Administracji: ul. Lubelska, dom W-go Grodzickiego Nr. 136.

OGŁOSZENIA:

Na 1-ej stronie za wiersz garmontowy lub jego miejsce 40 kopiejek.

Nekrologi, Reklamy, Nadesłane za wiersz petitowy lub jego miejsce 15 kop.

Ogłoszenia z wyjątkiem: pierwszy raz 8 kop., następnie po 5 kop. za wiersz petitowy lub jego miejsce.

W sprawie budowy Nowego Kościoła

W R A D O M I U.

Zainteresowanie jakie w mieście naszym istnieje w sprawie budowy nowego kościoła, świadczy wymownie, jak palącą jest tego kościoła potrzeba. Nie obejdzie się przytem bez różnych słusznych lub weale niesłusznych uwag co do sposobu prowadzenia budowy, nie obejdzie się i bez stronnicej zawiści; rzecz to nieunikniona, bo co głowa to rozum i nie zawsze da się usłyszeć szczerze zdanie — na to wszystko każdy rozsądniejszy człowiek z góry musiał być przygotowany i byle pełnił *uczciwie* dobrowolnie przyjęty na siebie obowiązek, mało go może obchodzić to, co mówią najczęściej po za plecami,— rzecz sama pójdzie, bo to nie chwilowy kaprys, ale głęboko odczuta duchowa potrzeba, której zadosyćczynić ludzie muszą *wspólnymi* siłami, pomimo pozornych różnic w zdaniach i poglądach...

Czy fundamenta będą wykończone później czy wcześniej o kilka dni czy tygodni, to rzecz drugorzędna, one powinny być *fundamentalnie* zrobione, to rzecz główna.

Obecnie nawet kopanie pod fundamenta nie jest właściwe, bo woda zaskórna z zimy nie zeszła do spodniej warstwy, więc nie naglijcie panowie, ale dajcie możność dobrego wykonania roboty.

Kamienie wciąż są dowożone darmo. W zeszły piątek fornalki dworskie z Malezewa i Prędocinka, włościańskie z Soltykowa, podmiejskie z Glinic pod nadzorem członków komitetu i przy ich zachęceniu znów zwiozły przeszło sto fur kamienia. Z samego miasta do-

tychczas najwięcej dowiozły konie p. Krzyżkiewicza i p. Rodziewicza. Kolej przychodzi na Dzierzków, Wacyn i inne wsie okoliczne, które w tym roku mały udział brały w zwózce materiałów.

W. S.

CIEKAWY CYFRY.

W czasie krótkiego pobytu w Radomiu przekonałem się, jako lekarz, że na 10 chłopów udających się po poradę w chorobach oczu, w 8 wypadkach nie zdziałać nie możemy. Dlaczego? Bo ludność wiejska naszego Królestwa leczy się u siebie w domu, zasięga porady lekarskiej nie wtenczas kiedy potrzeba, a kiedy może, często gęsto, w braku odpowiednio wykształconych lekarzy, leczy się u bab wiejskich, pielęgnowanych z gorliwością godną lepszej sprawy wiarę w cudotwórcze własności kołtuna, który w dzisiejszych czasach zalecanym bywa przez nie niemal specjalnie przy chorobach oczu. Kołtun, do rozszerzenia się którego w naszym kraju przyłożyli ręce i Eskulapi z prof. J. Frankiem i Oczapowskim na czele, według rewelacji „Prawdy“ drukowanych przed paru miesiącami panuje samodzielnie i w wiosce odległej zaledwie o parę wiorst od Warszawy, rzucając chyba jaskrawe światło, jak trudno zwalczyć przesąd naszego chłopka. Oczywiście w wielkim błędzie są ci, którzy dziś sądzą, że kołtun gnieździ się tylko gdzieś na pińskich błotach... Mimo nawoływań księży i dworu zabobon długo jeszcze przetrwa wśród ludu, powiedziałbym, że zatracenie zwyczaju zanieczyszczenia głowy będzie niejako miarą postępu oświaty ludowej. A tymczasem kołtun wciąż płata najfatalniejsze figle, i zwiędza niestety, szeregi nieszczęśliwych kalek. *Światła, więcej światła!* Dopóki ciemnota i niechlujstwo panować będą wśród naszego ludu, dopóty imponować będziemy wszystkim kolosalnym stosunkiem ślepych do widzących.

Ponieważ specjalne spisy ociemniałych i te w Państwie Ros. kończyły się fiasko, dr. *Skrebiński* zebrał cyfry statystyczne z urzędów rekruckich i te, jako rozklasyfikowane przez lekarzy wojskowych, posiadają dla nas stosunkowo wielką wartość naukową.

Czyż tak w rzeczy samej? A gdzież jej nadzieje w dzieciach pokładane? Wszakżeż to ona głodu przymierała, aby im dać możność takiego dobrego zarobku, o jakim przy cięższej daleko pracy marzyć nawet nie mogła!

Dzieci są, nawet niezłe dzieci, uczeiwie się prowadzą, pracują, tylko nie mogą pomóc matce na stare lata, a nie mogą bo oto jakie mają wydatki:

Syn zarabia wprawdzie około 400 rubli rocznie (rodzice jego przy gromadzie dzieci zarabiali 120) ale musi wydać:

Na palto zimowe	rb. 15
Na garnitur zimowy	„ 20
Czapka i kapelusz	„ 6
Ubranie do roboty	„ 15
Obuwie najmniej	„ 20
Bielizna z praniem	„ 30
Różne drobne do ubrania	
dodatki w ciągu roku	„ 20
Papierosy i inne przyjemności średnio licząc	„ 50
Życie	„ 180
Suma	„ 356

reszta rozejdzie się na nieprzewidziane wydatki i procenta żydom od garniturów na kredyt branych...

Córki zdatne, pracowite, służba na zawołanie, rzucają jedną, mają trzy na to miejsce, cóż kiedy cała pensja na stroje. Ale czyż mo-

Nim zostaną ogłoszone dane z ostatniego spisu powszechnego, tymczasem zanotujemy, że w guberni radomskiej na ogólną liczbę popisowych w przeciągu 5 lat 32,190 nie przyjęto do wojska na zasadzie punktu 30 (ślepy na jedno lub na obydwie oczy) 144 czyli otrzymujemy stosunek na 10,000 widzących 44,7 ślepych na jedno lub obydwie oczy. Zaiste, stosunek potworny, słuszne dający prawo rumienić się przed ucywilizowanymi ludami Europy, u których jest on przynajmniej 8—10 razy mniejszym.

Z założeniami rękami patrzeć od tego rodzaju stan rzeczy nie podobna, trzeba coś robić. W liczbie nieprzyjętych do wojska młodych ludzi wielki procent jest takich, którzy po przyjeździe na świat zapadali na śluzotok łączniący i w rezultacie w skutek formujących się plam na oku tracili wzrok. Radbym więc gorąco polecić, aby prewencyjną metodą *Credé*, polegającą na wkrapianiu noworodkom 2% rozeżynu lapisowego stosować jaknajszerzej. W tym celu należałoby okólnikiem objaśnić i prosić wszystkich sz. ks. proboszczów i wikariuszów, aby podczas chrzcin, które lud nasz znany z gorliwej wiary odbywa nie później jak na 2—3 dzień po narodzinach, spełniać raczyli powyższy miłosierny obowiązek.

Kropła 2% lapisowego rozeżynu wedle taksy aptekarskiej wynosi 1/8 kop., którą chętnie i dobrowolnie kaźdy z nas złoży na ołtarzu powszechnego dobra.

Jak się z odnośnych sprawozdań przekonywujemy, tego rodzaju humanitarne zarządzenie zmniejszy znakomicie liczbę ofiar, dziś tak częstych w skutek opieszalego leczenia śluzotoku łączniący u noworodków.

W. Talko.

Z Towarzystwa Kredytowego miasta Radomia.

Dla właścicieli nieruchomości miejskich przystępujących do Towarzystwa i obowiązanych składać oszacowania asekuracyjne swych nieruchomości, nieobojętną będzie wiadomość, że w skutek starań podjętych przez dyrekcję Towarzystwa, rząd gubernialny radomski wyjaśnił podwładnym urzędem wazjonnej asekuracji, że kopie oszacowań asekuracyjnych zgodnie z przepisami ustawy stempowej, nie podlegają opłacie stempowej i winny być wydawane

że pokazać się inaczej jak podług ostatniej mody na ulicy? Sama uszyć niepotrafi, bo zresztą i czasu nie ma, trzeba kupić materiał i szwaczce zapłacić. Do miasta po sprawunki trzeba iść strojno, bo za cóż ją wezmą, w niedzielę i święto jeszcze strojnziej, bo tam już wszyscy znajomi patrzą, a znajomych moc, zresztą koleżanki śmiałyby się ze skromnego stroju, a zatem często bez porządnej koszuli obejść się potrzeba, od oka zaś trzeba mieć wszystko i strojnie i modnie. Więc córce już daleko ciężiej, a nawet prawie niepodobna, aby coś z pensji dla poczciwej starej matki oddzielić. Pod wielkim sekretem nawet przyznać się trzeba, że wstyd matki, bo ona wciąż przy zgrzebnym fartuchu, w starym wytartym kaftanie, a trzewiki Boże się zlituj, prawie na śmietnik; wciąż pierze, gotuje, izbę zamiata, garnki szoruje i... i biada, że ją Bóg opuścił!

Nie opuścił cię Pan Bóg biedna kobieto, i dzieci twoje się opamiętają. Złe mając przykłady na oczach, zapomniały chwilowo o *świętych obowiązkach*, boć i one mieć będą dzieci i strach pomyśleć, gdyby ich ten sam los spotkał, ich, na których matka ciężko pracowała, gdy były małe, a gdy dorosły, dobrzy ludzie nie tylko dali sposobność do pracy, ale za pracę dają dobrą zapłatę. Więc nie wyrzekaj, matko poczciwa, na losy zawistne, ale miej w Bogu nadzieję!

Q.

KARTKA

z miejskiego bruku.

Rodzice z rodziny włościańskiej wyrzuceni zostali z siedziby na bruk miejski. Dwoje drobnych dzieci, zarobek trudny, a tu żyć potrzeba, i okryć się także potrzeba. Mateczysko pracuje od świtu do nocy, ojciec także: — sumienni, krzywdą ludzką bogacić się nie chcą, więc ciężko im idzie, a dzieci wciąż przybywa, już jest kilkoro i przez to jeszcze ciężiej. Byłe podrosły, myśli matka, byłe mogły coś zapracować, to przecież o mnie nie zapomną, Bóg by im tego nie darował...

Upłynęło ciężkich lat dziesiątek, rodzicom nie się nie poprawiło, przeciwnie, coraz trudniej o zarobek. A dzieci?... O! dzieci dzięki Bogu znalazły utrzymanie i weale niezłe. Syn w warsztacie zarabia przeszło półtora rubla dziennie, córki w służbie i także niezłe im się wiedzie,—12 do 15-u rubli kwartalnie i całe utrzymanie, a prócz tego prezenta i pomoc w chorobie, najmłodsza tylko przy rodzicach, bo mała jeszcze, opieki potrzebuje. Mateczysko postarzało bardzo, na twarzy znać ślady trosk całego życia, ale w pracy nie ustaje, bo ustać nie może, bo pracy tej potrzebuje, bo gdyby nie pracowała szpital by ją chyba przygarnął!

RESTAURACJA JULJUSZA WRÓBLEWSKIEGO W HOTELU RZYMSKIM

stałe zaopatrzone we wszelkiego rodzaju Nowalje, Wina, Portery, Koniaki, Likiery i t. p. Śniadania, Obiady i Kolacje à la carte.

Z dniem 1 kwietnia kuchnia pod osobistym kierunkiem właściciela.

Przyjmuje zamówienia na zbiorowe śniadania, obiady i kolacje tak w lokalu Restauracyjnym jako też i do domów po przystępnej cenie.
Piwo Rygskie z Browaru C. Strytzki z beczki kwasem węglowym pędzone.

Restauracja otwarta do godziny 2-jej w nocy.

Codziennie koncerta kwartetu Wiedeńskiego od godz. 1-jej po południu do godz. 3-jej i od godz. 8-jej wieczorem do godz. 1-jej w nocy.
Z dniem dzisiejszym kierunek Restauracji powierzyłem p. STANISŁAWOWI PIECHOWSKIEMU, byłemu pracownikowi znanej firmy „A. Stępkowki“ w Warszawie.

Z uszanowaniem **JULJUSZ WRÓBLEWSKI.**

Powołując się na powyższe mam honor zawiadomić JW. i WWPP. m. Radomia i Okolic zaszczycających mnie taskawami względami podczas kilkomiesięcznej mej pracy w Restauracji Hotelu Europejskiego, iż objawwszy z dniem dzisiejszym ogólny kierunek i zarząd Restauracji w Hotelu Rzymskim, dołożę wszelkich starań by zasłużyć na zupełne zaufanie i względy JW. i WW. Panów. Z uszanowaniem

STANISŁAW PIECHOWSKI.

110—5

Najstynniejsze Amerykańskie ROWERY Crescent i Monarch

jak również wszelkie części i przybory ofiaruje

ROBERT WILCZYŃSKI

Warszawa, Leszno № 12.

83—6

Radomskie Towarzystwo Udziałowe PIECÓW WAPIENNYCH

„RUDA WIELKA”

Przystanek Iwangrodzko-Dąbr. Dr. Żel. pod Radomiem.

Przyjmuje obstalunki na wapno po umiarkowanych cenach (w razie żądania z odstawą do domu).

Zapotrzebowania uprasza się przysyłać do Zarządu Pieców Wapiennych Radom Ogrodowa № 448. 103—2

ZARZĄD

Towarzystwa Wzajemnego Kredytu W RADOMIU

ma zaszczyt zawiadomić Szan. Publiczność, że Towarzystwo rozpoczęło swoje czynności dnia 5-go b. m.

Od lokacyj Towarzystwo płaci od 4½ do 5½% w zależności od terminu lokacyj. 104—1

DACHÓWKI CEMENTOWE

posadzki, chodniki, schody, rury, żłoby, cębrzyny i wszelkie inne wyroby w zakres fabrykacji wchodzące poleca dla właścicieli domów, obywateli ziemskich i przemysłowców, fabryka wyrobów cementowych „Wośniki“ (pod Radomiem).

Szczegółowe cenniki ilustrowane oraz objaśnienia można otrzymać u reprezentanta W-go Gustawa Mierzanowskiego w Radomiu (ulica Lubelska, dom Hempla).

Bezpośredni stosunek z fabryką pod adresem: Władysław Pruszek, przez Radom w Wośnikach. Cenniki na żądanie franco gratis. 111—10

300 SŁUPÓW DĘBOWYCH do sprzedania

w domu D ra Płachckiego. 106—3

LETNIE MIESZKANIE.

W Jedlni przy stacji kolejowej obok lasu Oddzielny domek o 3-ch pokojach, z werandą, kuchnią, spiżarnią, drwalką, piwnicą i ogródkiem kwiatowym. Wiadomość u Krakowskiego w Sądzie. 107—3

Dozw. przez Urząd lek. za № 337 na ogólny zas. handl.

Puder „IRIS”
Nieszkodliwy

żądać w blaszanym opakowaniu z podpisem H. Lachs. Pedzelka po 15, 30, 50 kop. i 1 rb. Zwraca się uwagę na № 337. 94—19

Letnie mieszkania:

W Policznie pod Garbatką do wynajęcia na lato mieszkania umeblowane od 3 pokoi, kuchni, werendy za rb. 80 do 4-ch 5-ciu i 6-ciu pokoi od 150 do 300. Bliższa wiadomość: kantor drukarni W-go J. Grodzickiego. 97—5

Hurtowy skład kaukaskich

KONIAKÓW NATURALNYCH

D. Z. SARADZĘWA

w Warszawie, Marszałkowska 131 tel. 1360

zwraca szczególną uwagę Szan. pp. kupujących, że za dobroć i naturalność swych koniaków odpowiada jedynie wtedy, jeżeli takowe zaopatrzone są w etykiety z napisem specjalnym czerwonymi literami w języku rosyjskim:

Butelkowane we własnym składzie
w Warszawie

Ceny niskie oznaczone na kartkach każdej butelki

Niżej wymienione firmy w Radomiu sprzedają nasze koniaki: L. Michalski, R. Filipkowski, W. Gruszczyński, S. Szerszyński, St. Wierzbicki i A. Kronkowski. 2209—1

OGŁOSZENIE. Zarząd drogi żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej podaje do wiadomości, iż niżej wykazane nieodebrane przez interesantów towary, bagaż i pozostawione przez pasażerów przedmioty na zasadzie art. 90 Ogólnej Ustawy dr. ros. podlegają sprzedaży przez publiczną licytację, po upływie 3 ch miesięcy od daty ostatniego trzykrotnego ogłoszenia. O sprzedaży nastąpi osobne ogłoszenie. 12924—3

№ fr.	Data mies. ir. wysł. i przyb. towaru	Stacja wysyłająca	Stacja odbierająca	Wysyłający	Odbiorca	Rodzaj towaru	il. szt.	Wartość P. F.
1899 rok								
15489	12 2 99 16 2 99	Ostrowiec		Rer	Okaz. frachtu	beczki próżne	2	2
79163	3 2 98 16 12	Moskwa		Blok	Hotel Rzymski	kalendarze	1	1
3485	4 2 12 2	Zytomierz	m	Stawaczko		krzesła	10	15
14990	1 2 5 2	Warszawa		Mosdorf		szylt	1	1
61554	10 2 98 16 12	Praga		Zalwkrzycki		łożka żelazne	4	9 30
1515	3 2 99 8 2	Warszawa		Berkowicz		wyr. tok.	1	3 30
39620	25 2 28 2	Łódź		Wald		przedza	2	2 30
34484	17 2 22 2	"		Rabinowicz		węlniany	1	3
1986	11 2 17 2	Częstochowa	R	Rauch		fajans	1	17 20
27252	8 2 13 2	Łódź		Fabr. nici		nici	1	2 14
16979	27 1 31 1	"		Faktor		chustki	1	1 12
2502	20 1 26 1	Warszawa	Opoczno	Istach		ocet	10	3
50	18 1 24 1	"	"	Niemiec		esencja oct.	1	2 36
3760	2 2 16 2	Biała Cerk.	"	Reforma		tytoń	2	5 00

Dystylarnia parowa

MARKUSA BRAUNA

w PIOTRKOWIE, egzystuje od roku 1870,

nagrodzona listem pochwalnym na wystawie w Niżnym-Nowogrodzie.

Poleca swoje wódki: słodkie, likiery, konjaki i araki, oraz wódki zwane mocne: przepalankę, żubrówkę, śliwice, nalewkę wiśniową i t. p.

Trunki oklejone już banderolą komisową dystylarnia odsyła z pominięciem Składu Skarbowego wprost do Handlów we wszystkich zarządach akcyjnych Królestwa i Cesarstwa. 112—5

Sklep spożywczo-kolonjalny

w dobrym punkcie na pierwszorzędnej ulicy z wyrobioną klientelą, procentujący bardzo dobrze do sprzedania. Kapitał potrzebny do nabycia wyżej 2,000 rb.

Plac niedaleko dworca kolejowego na suchym gruncie przy ulicy zabudowanej, przeszło 5,000 łokci kwadratowych, ogrodzony, z hypoteką i planem na dom dwupiętrowy z ofiynami do sprzedania.

Wiadomość: Radom, ul. Rwańska, dom Dwornikowski, M. Szenk. 105—1

Sklep do sprzedania spożywczy ul. Szeroka, dom W-go Goldsteina.

100—1

W majątku Krzu, poczta Bzin, jest do sprzedania zarybek karpi w cenie kopy do Rubla. 90—1

